

В.С.Білецький

Системна робота

над окремими тематичними секторами

української Вікіпедії

(тези)

Основні елементи системної роботи над проектом Вікіпедії:

- виділення і аналіз тематичних секторів Вікіпедії
- виділення і аналіз основних авторитетних джерел, що містять енциклопедичну інформацію
- робота з інституціями (організаціями)
- робота з кадрами (можливими кореспондентами та авторами)

Виділення і аналіз тематичних секторів Вікіпедії

Ґрунтовне дослідження в цій галузі провів Андрій Бондаренко, співзасновник і перший голова правління ГО [«Вікімедіа Україна»](#). (Андрій Бондаренко, копілефт

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/ca/%D0%97%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82_%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%96%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B9.pdf

В цій роботі виділено «першу лінію» тематичних секторів Вікіпедії (наприклад: фізична географія, спорт, фізика, хімія, математика, гірництво тощо) і подано їх частинну вагу у Вікіпедії (у %). При цьому дано порівняння УкрВікі з іншими найбільшими мовними секторами. Цим дослідженням оцінені відмінності тематичного наповнення різних мовних секторів, потенційні тематичні лакуни УкрВікі.

Актуальні завдання:

1. Продовження цих досліджень.
2. Поглиблення досліджень, зокрема, виділення тематичних підсекторів Вікіпедії.

Виділення і аналіз авторитетних джерел, що містять енциклопедичну інформацію

- паперові енциклопедії
- підручники, посібники, монографії
- наукові журнали
- довідники, каталоги

1. Паперові енциклопедії.

Перше, що може прийти на думку будь-кому, хто поставить на меті створення он-лайн енциклопедії (Вікіпедії тощо) – це використання банків даних вже існуючих паперових енциклопедій. Така практика присутня частково і в Укр. Вікіпедії – тут залито значну частину статей «Енциклопедії українознавства», «Гірничої енциклопедії», на які одержано [ДОЗВОЛИ](#) на використання матеріалів, отриманих через систему OTRS (<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%96%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F:%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%B8>).

Але це тільки ~1% від того, що можна зробити. Використаними для заливки можуть бути сотні загальних, фахових, регіональних та ін.. енциклопедій (див. Список українських енциклопедій https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85_%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B9).

Актуальні завдання:

- 1.) Необхідно створити окрему структуру яка б мала цільове завдання займатися питанням одержання [ДОЗВОЛІВ](#) на використання матеріалів паперових енциклопедій через систему OTRS (існуючі структури неідеві, що показав приклад з «Енциклопедією Криворіжжя»).
- 2.) Крім того, необхідне створення ряду фахових ініціативних груп по власне реалізації заливки паперових енциклопедій, на які отримано дозволи.

2. **Підручники, посібники, монографії** – добрі джерела для Вікіпедії, якщо використовуються самими їх авторами для постановки у Вікіпедію і на які бажано одержано [ДОЗВОЛИ](#) на використання матеріалів, отриманих через систему OTRS

Актуальні завдання:

Отримання і аналіз даних по виданій новій навчальній і науковій літературі в МОН, Книжковій палаті, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського з метою використання її як джерельної бази.

3. Наукові журнали

По-перше, наукові журнали слід розглядати як об'єкти опису у Вікіпедії. Вітчизняні – понад 2 тисячі (категорії А, Б, В). <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovi-vidannya>

Закордонні як об'єкти опису у Вікіпедії – в першу чергу індексовані в Scopus і WoS (по 18 тис. журналів). При цьому доцільно встановити певну межу значимості цих журналів і відповідно доцільності опису у Вікіпедії – за імпаکت-фактором (вивчити практику англ. Вікіпедії).

По-друге, наукові журнали слід розглядати як АД для Вікіпедії. При цьому треба зауважити, що МОН дозволяє випускати науковий журнал накладом 100 примірників. Але всі журнали за списками МОН обов'язково мають свою сторінку у базі даних Вернадки, а наукометричні, як правило, на платформі [Open Journal Systems](#). Тобто, це все подвійні видання: паперово-електронні.

Актуальні завдання:

Так як списки наукових журналів легкодоступні, то необхідні цільові групи, вікі-тижні, вікі-місяці тощо для заливки цих журналів у Вікіпедію.

4. Довідники, каталоги

По-перше, це можливі об'єкти опису у Вікіпедії.

По-друге, - можливі бази даних для Вікі-роботів.

Актуальні завдання:

Створення бази даних (по тематичних розділах) доступних в Інтернеті довідників і каталогів з метою використання у Вікіпедії.

Робота з інституціями (організаціями)

Вікіпедія повинна мати розгалужену мережу (дерево) організацій-партнетів.

Актуальні завдання:

1. Перший крок – створення списку організацій, які в кожному з тематичних секторів можуть мати банки даних, або в них працюють потенційні кореспонденти Вікіпедії.

Апріорі можна занести в цей список всі ВНЗ, інститути та центри НАНУ, творчі спілки, галузеві наукові Академії, Аналітичні центри (NGO), організації краєзнавців, музеї, театри, великі бібліотеки.

2. Другий крок – цільові системні заходи (майстер-класи, презентації Вікіпедії, лекторії про застосування Вікіпедії в навчальному процесі)

тощо. Необхідно охопити максимальну кількість (бажано всі) вказаних організацій.

Робота з кадрами

(можливими кореспондентами та авторами)

Попри те, що Вікіпедію може редагувати будь-хто, є, безумовно, пріоритетні категорії користувачів – це ті, хто має відповідні банки даних, досвід і високий «горизонт знань».

В першу чергу, це автори і редактори паперових енциклопедій. Їх залучення до вікіпедійного процесу без сумніву дасть абсолютно нову – суттєво більш високу якість Вікіпедії.

Але тут є велика проблема у відмінностях редакторів паперових енциклопедій і Вікіпедії.

Перші, як правило, вчені-академісти, пасіонарії. Знання комп'ютера при цьому на рівні середнього користувача, а іноді й нижче. Найчастіше це відомі вчені з «ім'ям», які «відбулися».

Другі – як правило, не вчені, але з дипломами про вищу освіту і з вищою ніж перші комп'ютерною грамотністю. Не пасіонарії. Горизонт фахових знань, як правило (в середньому), нижчий ніж у перших. Найчастіше це невідомі або маловідомі в науці і освіті люди. І ці люди творять, як це не парадоксально, найбільший довідковий україномовний он-лайн продукт – Укр. Вікіпедію.

На жаль, такий контраст не сприяв і не сприяє залученню готових високоякісних енциклопедичних продуктів паперових енциклопедій до Вікіпедії.

Аналогічна ситуація з авторами підручників, посібників, монографій, редакторами і авторами наукових журналів, довідників, каталогів тощо.

Як правило, це науковці рівня PhD і Докторів наук, доценти, професори, старші наукові співробітники.

Вихід я бачу у зближенні позицій і рівня вікіпедистів і класичних тримачів (авторів, власників) енциклопедичних банків даних та наукової аналітичної інформації.

Актуальні завдання:

1. Якісно покращити основний кореспондентський склад Вікіпедії шляхом залучення науковців та університетських освітян. Це наблизить Вікіпедію до залучення редакторів та авторів паперових енциклопедій.

Справа в тому, що PhD і доктори наук, доценти, професори, старші наукові співробітники зацікавлені у підвищенні свого Індексу Гірша. Опосередковано цьому сприяють такі

ресурси як Вікіпедія, ResearchGate, Гугл Академія тощо, які подають доступ і роблять відомими основний доробок вченого.

2. Створення у рамках Вікімедіа Україна проекту розвитку спільноти редакторів Вікіпедії, [Вікісловника](#), [Вікіпідручника](#) тощо шляхом залучення науковців та університетських викладачів.

3. Залучення до роботи у Вікімедіа Україна фахівців з дипломами PhD і [D.Sc](#), редакторів паперових енциклопедій.

- вільна бібліотека — [Вікітека](#),
- вільні підручники — [Вікіпідручник](#),
- словник — [Вікісловник](#),
- збірники цитат — [Вікіцитати](#),
- вільні новини — [Вікіновини](#),
- вільний каталог біологічних видів — [Віківиди](#),
- збірка медіа-файлів — [Вікісховище](#).